

بازی می‌کنند یا بازیچه می‌شوند / هیاهو در خلوت کودکان

غفلت خانواده‌ها و مسئولان امروز واسطه‌ای شده است تا شرکت‌های خارجی در نقش دایه دلسوزتر از مادر ضد ارزش‌ها را توسط قاچاقچیان به دست کودکانمان برسانند.

غفلت خانواده‌ها و مسئولان امروز واسطه‌ای شده است تا شرکت‌های خارجی در نقش دایه دلسوزتر از مادر ضد ارزش‌ها را توسط قاچاقچیان به دست کودکانمان برسانند.

به گزارش خبرگزاری بین‌المللی قرآن (ایکنا)، اسباب‌بازی‌ها از دیرباز تا کنون در ابعاد و اشکال مختلف همواره در اختیار کودکان بوده است و بهترین سرگرمی آنان محسوب می‌شده است، اما در این بین نقش تربیتی و آموزشی این اقسام بعضاً مغفول مانده است.

بازی کردن کودکان را به دنیایی شیرین می‌برد، حال استفاده از این فرصت غنیمتی محسوب می‌شود که در خلال بازی شاد کودکان بتوانیم مفاهیم تربیتی و فرهنگی را نیز به کودک انتقال دهیم.

اما در این بین جای صد افسوس دارد که ما از این فرصت غفلت کنیم و بیگانگان از این بستر برای نهادینه کردن آنچه خود در نظر دارند در باور کودکان ما تلاش کنند؛ آنگاه بعد از گذشت زمانی نه چندان دور، فرصت بالقوه کودکان ما تهدیدی بالفعل شده و ما می‌مانیم و حسرت کم‌کاری‌های سالیان نه چندان دور.

مراقب قهرمانان زندگی کودکانمان باشیم

ذهن باز کودک آماده پذیرش و شکل‌گیری است و منطقی نیست که تصور کنیم با دادن اسباب‌بازی به دست او، تنها برای ساعاتی اسباب سرگرمی وی را مهیا کرده‌ایم، بلکه باید همواره این نکته را در نظر داشته باشیم که هویت و ماهیت آنچه در دستان وی است، او را به دنیایی کودکانه سوق می‌دهد که قهرمانان زندگی و الگوی رفتاری کودکان محسوب می‌شوند.

اسباب‌بازی‌هایی که ابزاری برای خشونت هستند و یا هیچ سنخیتی با فرهنگ ایرانی و اسلامی ندارند، از فرزندان ما افرادی خشن و یا ضد ارزش‌های اجتماعی می‌سازند و ما فراموش می‌کنیم محصولی که امروز می‌چینیم نتیجه بذری است که در کودکی با دادن اسباب‌بازی‌های نامناسب در وجود پاک کودک کاشته‌ایم.

در جست‌وجوی آرامش عروسک‌های دست‌ساز مادر بزرگ

شاید عروسک‌های ساده‌ای که در گذشته‌های دور مادر بزرگ‌ها با تکه پارچه‌های رنگی برای کودکان می‌دوختند هم بازی مطمئن‌تر و سالم‌تری برای فرزندان در مقایسه با عروسک‌های مختلف و رنگارنگ امروز بودند. کودکان دیروز در کنار عروسک‌های پارچه‌ای کوچک خود آرامشی را می‌یافتند که امروز کودکان با وجود تنوع‌های موجود به آن کمتر دست پیدا می‌کنند.

شرکت‌های اسباب‌بازی‌سازی خارجی دایه دلسوزتر از مادرا!

حال مهمترین سؤال اینجاست که چه امری باعث می‌شود از فرصت کودکی که بهترین زمان برای آموزش و انتقال مفاهیم به فرزندانمان است غافل شویم. چرا مسئولان از این فرصت غفلت می‌کنند و پس از اینکه شاخه‌ای کج شکل گرفت در نوجوانی و جوانی تلاش بیهوده‌ای برای به راه آوردن آن می‌کنند. به یاد داشته باشیم شرکت‌های خارجی که اسباب‌بازی‌های رنگارنگ و عاری از فرهنگ ایرانی و اسلامی را با دست قاچاقچیان به دست کودکان ما می‌رسانند، دایه دلسوزتر از مادر نیستند، بلکه درصد انتقال فرهنگی هستند که از فرط پوچ بودن حتی شاید به کودکان خود نیز آموزش ندهند.

شورای نظارت بر اسباب‌بازی در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان طی دهه گذشته تلاش‌های خوبی برای منطبق کردن اسباب‌بازی‌ها با فرهنگ ایرانی و اسلامی و پرورش خلاقیت کودکان داشته است، اما در این بین قاچاقچیان نیز بیکار نماندند و از غفلت مسئولان برای پر کردن جیب‌های خود استفاده کردند. در این راستا به سراغ محمدحسین فرجو، دبیر شورای نظارت بر

اسباب‌بازی رفتیم تا در جریان فعالیت‌های این شورا و کم و کیف روند تولید و واردات اسباب‌بازی در کشور قرار گیریم.

وی از جمله مباحثی که در شورای نظارت بر اسباب‌بازی از اهمیت برخوردار است را موضوع طرح‌های اسباب‌بازی‌های داخلی دانست و گفت: این طرح‌ها در هیچ کجا ثبت و ضبط نمی‌شد تا اینکه شورا تأسیس و به صورت حقوقی به دفاع از آثار تولیدکنندگان پرداخت. همچنین اسباب‌بازی‌های مختلفی در سایر کشورها تولید می‌شد که مغایرتی با مبانی فرهنگی ما نداشت اما به دلیل ممنوع بودن واردات، کودکان از آن محروم بودند و یا به صورت قاچاق در حجم کم و قیمت بالا عرضه می‌شد تا اینکه شورا واردات اسباب‌بازی را آزاد کرد و نظارت بر آن را بر عهده گرفت.

آمار اسباب‌بازی‌های وارداتی منطبق با سیاست‌های نظام در سال 90 فقط 12 درصد بود

فرجو اجرای طرح فرهنگ سازی و تعیین ضوابط اسباب‌بازی مناسب را از جمله فعالیت‌های صورت گرفته از سوی شورا برشمرد و گفت: در سال 81 آمار اسباب‌بازی‌های وارداتی که خلاقانه، فکری، کمک آموزشی و منطبق با سیاست‌های نظام جمهوری اسلامی باشد کمتر از یک درصد بوده است. در سال 90 که اوج واردات اسباب‌بازی به کشور بوده است این رقم به 12 درصد رسید.

وی با اشاره به گرانی دلار در سال 91 و کاهش میزان اسباب‌بازی وارداتی گفت: در شش ماهه اول سال 92 این سیر نزولی ادامه داشت اما در مقابل در سال 91، 256 پرونده تولید داخلی ثبت شدند و بیش از 100 مجوز تولید داده شد. در سال 92 شاهد حضور شرکت‌های تخصصی بودیم که به تولید اسباب‌بازی‌های خلاقانه و کمک آموزشی پرداختند که در برخی موارد به صادرات نیز انجامید اما کافی نبودند.

ساخت موی عروسک دارا و سار در داخل کشور ممکن نبود

دبیر شورای نظارت بر اسباب‌بازی به مشکلات فنی ساخت اسباب‌بازی در کشور اشاره و عنوان کرد: ساخت عروسک‌های محلی و بومی در دستور کار ما قرار دارد اما شرکت‌هایی که بتوانند به صورت صنعتی مواد اولیه ساخت این عروسک‌ها را تأمین کنند وجود ندارند. هنگامی که پروژه ساخت عروسک‌های دارا و سارا دنبال می‌شد هیچ شرکتی در داخل کشور نمی‌توانست موی این عروسک را تولید کند.

وی تعیین متناسب بودن شرایط اسباب‌بازی‌های کمک آموزشی رایج در سطح شهر با گروه سنی استفاده کننده را خارج از وظایف شورای نظارت بر اسباب‌بازی دانست و گفت: موضوعات محتوایی در دفتر تکنولوژی آموزشی وزارت آموزش و پرورش دنبال می‌شوند، نمونه‌ها در این دفتر دریافت و کارشناسی محتوایی می‌شود.

فرجو اسباب‌بازی‌های داخلی را به خاطر عدم وجود طراح در کشور در بخش وسیعی کپی‌برداری از نمونه‌های خارجی ارزیابی و عنوان کرد: شورای نظارت بر اسباب‌بازی نزدیک به پنج سال است که مصوبه ایجاد رشته کارشناسی ارشد طراحی اسباب‌بازی را از وزارت علوم دریافت کرده، اما دانشگاه‌های هنر برای تدوین این برنامه همکاری نمی‌کنند و وزارت علوم نیز حمایت جدی در این زمینه ندارد.

مجید قادری، مدیر سابق بخش سرگرمی‌های سازنده کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان که مبتکر عروسک‌های دارا و سارا و عمو نوروز و چندین اسباب‌بازی دیگر بوده است امروز بازنشسته شده ولی کوله باری از تجربه و سخن در باب اسباب‌بازی‌ها دارد. به سراغ وی نیز رفتیم. قادری به سابقه تولید و واردات اسباب‌بازی به کشور اشاره کرد و گفت: پس از انقلاب اسلامی با اشغال شدن لانه جاسوسی و محدود شدن واردات برخی کالاها به کشور، ورود اسباب‌بازی به کشور به صورت قاچاق صورت می‌گرفت و روند آن نیز به صورت تصاعدی به خاطر سود سرشاری که داشت بالا می‌رفت.

قادری با تأکید بر این نکته که عدم ایجاد نظام و سازمان در کشور برای موضوع اسباب‌بازی خسارت‌های عمیق فرهنگی و اقتصادی به بار می‌آورد، اظهار کرد: در این راستا شورای عالی انقلاب فرهنگی با تأسیس شورای نظارت بر اسباب‌بازی موافقت کرد و اساسنامه آن به کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان ابلاغ شد و این اولین اقدام زیربنایی بود که در زمینه اسباب‌بازی کودکان صورت گرفت.

قاچاق اسباب‌بازی کماکان در حجم کمتری در کشور ادامه دارد

وی با بیان اینکه جریان قاچاق اسباب‌بازی کماکان در حجم کمتری در کشور ادامه دارد گفت: با تشکیل این شورا واردات اسباب

بازی شکل قانونی به خود گرفت و شورا نقش بازدارنده از واردات اسباب بازیهای مخرب از حیث فیزیکی و فرهنگی پیدا کرد.

وی با اشاره به اینکه بسیاری از اسباب بازیها در خارج کشور تولید می‌شوند که مغایرتی با فرهنگ ایرانی و اسلامی ندارند اما به واسطه ممنوع بودن واردات از ورود قانونی آن به کشور محروم بودیم، تصریح کرد: هر اسباب بازی که امروز ممیزیهای لازم را ندارد و در سطح شهر مشاهده می‌شود به صورت قاچاق وارد شده است.

کمبود طراح اسباب بازی داریم

قادری ایجاد یک جریان فرهنگی در حوزه اسباب بازی را نیازمند زمینه‌های خاصی همچون راه‌اندازی رشته تخصصی طراحی اسباب بازی دانست و گفت: ما آمادگی خود را برای همکاری با وزارت علوم اعلام کردیم و صحبت‌هایی نیز انجام شده است اما پیگیری‌های جدی صورت نگرفت. عدم وجود طراح و کمبود ایده، رکود کار صنعتگر را به دنبال دارد. در حال حاضر ما در زمینه طراح اسباب بازی به ویژه محصولات فرهنگی با کمبود مواجه هستیم.

ما نقشه راه را گم نکردیم؛ دلیل شکست پروژه عدم حمایت کافی بود

مبتکر عروسک دارا و سارا و عمو نوروز، دانش فنی ساخت عروسک را نیز در کشورمان ضعیف ارزیابی کرد و گفت: علت شکست پروژه عروسک‌های دارا و سارا عدم حمایت کافی بود. پروژه‌های که می‌توانست نفع فرهنگی و اقتصادی برای جامعه به همراه داشته باشد به علت حمایت ناکافی مسئولان امر بود که با شکست مواجه شد و گرنه ما نقشه راه را گم نکرده بودیم.

اسباب بازی‌هایی که فرهنگ بیگانه را به کودکان معرفی می‌کند

قادری اهتمام بیشتر شرکت‌های اسباب بازی سازی را کپی برداری از محصولات خارجی دانست و گفت: مهندسی ایجاد صنعت اسباب بازی در کشور از لحاظ نظری مشکلی ندارد بلکه مشکلات به بخش مدیریت و اجرا باز می‌گردد. وقتی مدیران ارشد اهتمام ویژه‌ای به این امر ندارند و مورد بازخواست قرار نمی‌گیرند باعث می‌شود اسباب بازی به عنوان یک کالای فرهنگی مروج فرهنگ کشورها و جوامع دیگر در میان کودکانمان باشد و این اندوخته غنی فرهنگ ایرانی اسلامی مورد غفلت قرار گیرد.

شهرداری تهران به عنوان نهادی مردمی بخشی از وظایف خود را در ایجاد شهر دوستدار کودک دیده است و در این راستا طی پنج سال گذشته تلاش کرده است با برپایی نمایشگاه اسباب بازی هر آنچه از فیلتر شورای نظارت بر اسباب بازی عبور کرده است را در معرض دید خانواده‌ها قرار دهد. این نمایشگاه امسال نیز از 16 تا 20 دی‌ماه، در بوستان گفت‌وگو برگزار و با استقبال گسترده خانواده‌ها و فرزندانشان مواجه شد، به نحوی که ازدحام جمعیت امکان یک بار دور زدن در این نمایشگاه چند طبقه را عملاً غیرممکن کرده بود.

در این بین به سراغ ابوالفضل رفیع، مدیرکل آموزش‌های شهروندی شهرداری تهران رفتیم. رفیع رویکرد اصلی شهرداری را موضوعات فرهنگی و اجتماعی برشمرد و گفت: با این رویکرد نیازهای فرهنگی و اجتماعی اقشار مختلف که بخشی از آنان کودکان و نوجوان هستند نیز باید مرتفع شود. بدین منظور خانه‌های کودک با دو رویکرد آموزشی و تفریحی به منظور رشد شخصیتی کودکان شکل گرفت.

وی توصیه‌های مقام معظم رهبری پیرامون ترویج بازی‌های بومی و محلی و تولید بازی منطبق بر فرهنگ ایرانی و اسلامی را مبنایی برای فعالیت‌ها و مأموریت‌های شهرداری تهران دانست و گفت: در این راستا برپایی نمایشگاه‌هایی که به معرفی و فروش اسباب بازی‌های داخلی بپردازد طی پنج دوره است که دنبال می‌شود.

حضور 90 شرکت صاحب صنایع در پنجمین نمایشگاه اسباب بازی

مدیرکل آموزش‌های شهروندی شهرداری تهران از حضور 90 شرکت صاحب صنایع در پنجمین نمایشگاه اسباب بازی که از 16 تا 20 دی‌ماه جاری، برگزار شد اشاره و عنوان کرد: این اسباب بازی‌های دارای استانداردهای سلامت و فرهنگی بوده‌اند. تمام اسباب بازی‌هایی که در این نمایشگاه وجود دارد مورد تأیید شورای نظارت بر اسباب بازی هستند. بازی با کودکان توصیه پیامبر اسلام(ص) است و این نمایشگاه می‌تواند محمل مناسبی برای ترویج این فرهنگ باشد.

جای خالی بازی‌های بومی

به سراغ نمایشگاه اسباب بازی نیز رفتیم تا میزان انطباق آن را با سخنان مدیرکل آموزش‌های شهروندی بسنجیم. آنچه در نمایشگاه دیده می‌شد فضایی شاد و خلاقانه با محصولات متنوع بود که البته در این بین غرفه‌های غیرمرتبطی همچون فروش سرویس خواب نوزاد و یا جوراب و کلاه کودکان نیز به چشم می‌خورد. بنرهایی که به معرفی بازی‌های محلی هر استان می‌پرداختند نیز قابل توجه بودند اما شایسته، آن بود که در میان غرفه‌هایی که به طور عملی به بازی‌هایی همچون گلف و ... اختصاص داده شده بود بازیه‌ای محلی و بومی نیز نمایش داده می‌شدند.

خانم محبیه‌ای که همراه فرزند و همسر خود از نمایشگاه بازدید می‌کرد و خوشحال به نظر می‌رسید علت خوشحالی خود را تنوع محصولات و اسباب‌بازی‌ها مفید، خلاقانه و سازنده در یک مکان واحد عنوان کرد و گفت: تنوع محصولات و بازی‌های ارائه شده مناسب است اما برپایی سالانه این نمایشگاه نمی‌تواند در رفع مشکل خانواده‌ها مؤثر باشد.

خانواده‌ها در جست و جوی عروسک‌هایی با لباس‌های بومی ایران زمین

برخی از خانواده‌ها از کمبود فضا ناراحت بودند و شکایت می‌کردند که وقتی چنین نمایشگاه‌هایی با فاصله‌های زمانی زیاد برگزار می‌شود باید شرایطی بهینه‌تر از این داشته باشد تا خانواده‌ها بتوانند با آسودگی بیشتری از بخش‌های مختلف آن بهره‌مند شوند. برخی دیگر نیز به دنبال عروسک‌هایی بودند که چارقد به سر باشند و یا لباس اصیل اقوام ایرانی را بر تن داشته باشند، اما هر چه بیشتر گشتند کمتر یافتند و در نهایت به امثال کلاه قرمزی و یا شخصیت‌های خارجی معروفی که از رسانه ملی نیز پخش می‌شود رضایت می‌دادند.

استقبال از نمایشگاه اسباب‌بازی گویای آن است که خانواده‌ها در طلب اسباب‌بازی‌های خلاقانه، مفید و سازنده هستند و مسئولان باید توجه بیشتری به این مهم و مطالبه خانواده‌ها که بر آینده فرزندان تأثیر می‌گذارد داشته باشند. اگر خواستار جوانانی ارزشی، خلاق و مبتکر برای فردای جامعه‌مان هستیم امروز باید در اسباب‌بازی که به دست کودکان می‌دهیم دقت و توجه بیشتری داشته باشیم.